

Buskruit
en
Kaneel
roman
Eli Brown

Over het boek

Begenadigd chef-kok Owen Wedgwood moet letterlijk koken voor zijn leven als hij gevangen wordt genomen door de bemanning van de *Flying Rose*. Het is 1819 en de beroemde chef is ontvoerd door de meedogenloze kapitein *Mad* Hannah Mabbot. Hij zal gespaard worden, zo vertelt ze hem, zolang hij elke zondag exquise maaltijden voor haar op tafel weet te toveren.

Om de vlamvend-roodharige kapitein rustig te houden, gaat Wedgwood aan de slag met de magere voorraden aan boord. Zijn eerste triomf op zee is echt brood, gemaakt met zuurdesem dat hij laat gisten in een blik onder zijn hemd tijdens een verhitte strijd, terwijl mannen om hem heen in de pan worden gehakt. Al snel maakt hij exotische gerechten als bijvoorbeeld theegerookte paling en ananaswijn.

Kapitein Mabbot is echter niet alleen bezig met voedsel, ze is op een queeste naar de Koperen Vos, een mythische figuur of de duivel, wie zal het zeggen?

De pers over het boek

‘Brown heeft er een zinderende en spectaculaire roman van weten te maken.’ – *Kirkus Reviews*

‘Brown onderzoekt de geheimen van de smaak in een proza dat iedere woordsavourerende lekkerbek zal behagen.’ – *Publishers Weekly*

‘Maar eigenlijk is dit Owen Wedgwoods verhaal. Terwijl hij ontdooit, en stapje voor weerspanning stapje verandert van een verwende landrot in een grijzende robuuste chef-kok op het piratenschip, geniet je van elke hap.’ – *NPR Books*

‘Dit is een geweldig geestige roman, vol humoristische momenten maar nooit over de top, overladen met pakkende actiescènes, en toch ook ontroerend. Ik vond het van begin tot eind een geweldig boek. Aanbevolen.’ – *Bookgasm.com*

‘*Buskruit en kaneel* is vermoedelijk de meest onwaarschijnlijke pageturner die je deze zomer tegen zult komen, en het zou ook zomaar eens de meest gedenkwaardige kunnen zijn.’ – *East Bay Express*

Over de auteur

Eli Brown is geboren in San Francisco. Zijn eerste roman, *The Great Days*, kreeg de Fabri Literary Prize. Hij schrijft poëzie én culinaire stukken, die onder meer te vinden zijn op TuttiFoodie.com. Eli Brown woont momenteel in Californië op een ‘experimental urban farm’.

Wilt u op de hoogte worden gehouden van de romans en literaire thrillers van uitgeverij Signatuur? Meldt u zich dan aan voor de literaire nieuwsbrief via onze website www.uitgeverijsignatuur.nl.

Eli Brown

Buskruit en kaneel

Vertaald door Dirk-Jan Arensman

SIGNATUUR

2013

© 2013 by Eli Brown

Published by arrangement with Farrar, Straus and Giroux, LLC,
New York.

Oorspronkelijke titel: Cinnamon and Gunpowder: A Novel by Eli Brown

Vertaald uit het Engels door Dirk-Jan Arensman

© 2013 Uitgeverij Signatuur, Utrecht en Dirk-Jan Arensman

Alle rechten voorbehouden.

Omslagontwerp: Wil Immink Design

Omslagbeeld: © Jennifer Carrow

Typografie: Pre Press Media Groep, Zeist

ISBN gebonden editie 978 90 5672 434 4

ISBN e-book 978 90 449 6631 2

NUR 302

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

‘Ik zou de zon nog slaan, als die me beledigde.’

- KAPITEIN AHAB, Herman Melville, *Moby Dick*

Inhoud

Dinergasten

Waarin ik word gekidnapt door piraten

De *Flying Rose*

Waarin ik tot nieuw emplooi word gedwongen

Gebruik van een lepel

*Waarin ik waardevol advies krijg van een mysterieuze vriend
en getuige ben van een executie*

Fiat zuurdesem

Waarin ik contact maak met een medegevangene

Jeroboams plan

Waarin ik zweer Mabbot tegen te houden

Dineren met de duivel

Waarin ik een hoofdkussen verdien

Fragiel vaartuig

Waarin ik word gered door een onwaarschijnlijk schip

De dromer

Waarin ik word ontvangen door de Koning der Dieven

De *Patience*

Waarin velen gestraft worden

Zuurkool en theater

*Waarin kool en geschiedenis gemaltraiteerd worden en we de
evenaar oversteken*

De oorlog van één vrouw

Waarin Mabbot zich in de kaart laat kijken

De *Diastema*

Waarin we worden gebeten door de Vos

La Colette

Waarin de gerechtigheid ons inhaalt

De etiquette van man-tot-mangevechten

Waarin ik veel verlies

Dodemansfornuis

Waarin we onze wonden likken en Joshua zijn verhaal vertelt

Een hond iets leren

Waarin Mabbot me verrast en ik een geschenk ontvang

Sabotage

Waarin we een heks bezoeken

Verloren schatten

Waarin ik verkeerd word begrepen

De culinaire toepassingen van een kanonskogel

Waarin vertrouwen wordt beschaamd

De boodschapper doden

Waarin ik mijn ongelijk inzie

Wolven en schapen

Waarin ik een laatste ontsnappingspoging onderneem

De Koperen Vos gevonden

Waarin Mabbots jacht ten einde komt

Gebroken brood

Waarin een offer wordt aanvaard

Goud voor maismeel

Waarin ik de saboteur ontdek

Het Barbarian House

Waarin de zee kookt

Het laatste avondmaal

Waarin ik voor Mabbot vecht

Epiloog

Voor Davon,
die me oppakte en afstofte

Dinergasten

Waarin ik word gekidnapt door piraten

Woensdag 18 augustus 1819

Dit lichaam is niet dapper. Met bloed bespat, omringd door vijanden en varend op een duistere koers zonder ook maar een vermoeden van de uiteindelijke bestemming – ik ben niet dapper.

Het stompje van een kaars werpt flakkerend licht op mijn vochtige vertrek. Er zijn mij een ganzenveer en een blanco logboek gepermitteerd, nadat ik erop heb gewezen dat metingen en notities van cruciaal belang zijn voor de taak waarmee ik ben belast.

Ik ben geenszins van plan lang mee te werken; nee, ik hoop spoedig een ontsnappingsplan te hebben. En tot die tijd zoek ik mijn toevlucht tot deze lege bladzijden om de fysionomie en wandaden van mijn gijzelnemers te boekstaven, opdat zij naar behoren terecht kunnen worden, maar bovenal om mijn hoofd leeg te maken, want het is louter aan Gods genade te danken dat ik niet tot waanzin ben gedreven door wat ik heb gezien en moest verduren.

Slapen is onmogelijk; de deiningen doen mijn maag in opstand komen en mijn hart doet verwoede pogingen zich te bevrijden uit mijn keel. Mijn angstige onrust veroorzaakt een vreselijke behoefte om mezelf te ontlasten, maar mijn nachtspiegel dreigt bij elke rol van dit vervloekte vaartuig over te lopen. Ik gebruik een bevuilde handdoek om mijn toilet te maken, dezelfde handdoek die ik bij mij droeg toen ik nog maar een paar dagen geleden wreed werd gekidnapt.

Mijn werkgever, een waarachtiger en eerlijker heer bracht Engeland nimmer voort, zo bruut vermoord te zien worden, zonder dat hij de gelegenheid had zich te verdedigen, door dezelfde criminelen van wie hij de wereld zo naarstig trachtte te verlossen, was een

schok die ik nauwelijks kon verdragen. Zelfs nu nog trilt mijn hand, die met gemak een kookketel kan optillen, bij de gedachte eraan.

Maar ik moet mijn herinneringen vastleggen nu ze nog vers zijn, daar ik niet met zekerheid kan zeggen of enigen van de andere getuigen gespaard zijn gebleven. Mijn eigen overleven is niet te danken aan genadigheid, maar aan de verwrongen grillen van het beest dat ze kapitein Mabbot noemen.

Het gebeurde aldus.

Ik had Lord Ramsey, God hebbe zijn ziel, vergezeld naar Eastbourne, naar de schilderachtige zomerresidentie aan zee van zijn vriend en collega de heer Percy. Daar hadden wij een rendez-vous met Lord Maraday, de heer Kindell en hun echtgenotes. Het was geen triviale reis, aangezien de vier mannen de invloedrijkste aandeelhouders in de Pendleton Trading Company waren.

Ik was destijds acht jaar onder emplooi bij mijnheer, en hij had de gewoonte mij op zijn reizen mee te nemen, zeggende, zoals hij deed: 'Waarom zou ik in de herfst van mijn leven de vernederingen van minderwaardiger voedsel ondergaan, als ik jou heb?' Ja, mij was de eer te beurt gevallen kennis te maken met en te koken voor dames en heren van de hoogste statuur en de fraaiste landgoederen op het platteland te mogen aanschouwen. Mijn reputatie groeide in zijn dienst, en er is in heel Engeland op mij gedronken door generaals en hertoginnen. Gelukkig voor mij ging mijnheer zelden overzee en zelfs bij die gelegenheden liet hij mij in Londen achter, mijn aanzienlijke aversie jegens het rollen van schepen respecterend.

Tijdens deze specifieke reis was ik buitengewoon alert, niet alleen vanwege de prominente gasten, maar ook omdat het landgoed van Percy naar verluidt rustiek was, van onbekende uitrusting en voorzien van een historische oven zonder fatsoenlijke blaasbalgen of ventilatie. Hoe ik het ook had geprobeerd, ik was er niet in geslaagd voor aankomst betrouwbare informatie in te winnen met betrekking tot de staat van de voorraadkast. Om die reden rustte ik mezelf uit met een menagerie van eenden, kwartels en een klein maar luidruchtig lammetje, alsmede gedroogde kruiden en specerijen, blokken kaas en mijn beste gardes en messen. Lord Ramsey

merkte plagend op dat ik de hele keuken had ingepakt, maar ik zag aan zijn gezicht hoe tevreden hij was over mijn toewijding. Het vertrouwen dat hij in mij stelde was een kompres op mijn zenuwen. Ik had me, zoals gebruikelijk, slapeloos gepiekerd over het evenement. De bescheiden omvang van het huis had me ervan weerhouden mijn vakkundige assistenten mee te nemen – een geluk voor hen, aangezien zij nu veilig en wel in Londen zitten. In plaats daarvan moest ik volledig vertrouwen op het keukenpersoneel dat de andere gasten meenamen.

Eastbourne was zo liefvallig als ik had gehoord, met veulens die ravotten in de wei en de bossen die een idylle vol moskussentjes beloofden. Het huis zelf kon bogen op een adembenemend uitzicht over het Kanaal, een azuren sjaal met een borduurwerk van zeilen en een wolkenriomf erboven. Zowel de voorraadkast als de keukenhulpjes bleken meer dan toereikend. Ofschoon ik altijd de voorkeur geef aan mijn keuken in de woning van mijnheer in Londen – waarvan ik elke centimeter heb geordend, van de hoogte van de deegtafel tot de bibliotheek van specerijen die zowel naar frequentie van gebruik als op alfabet gecatalogiseerd zijn –, putte ik er niettemin genoeg uit een nieuwe keuken met aroma's te zalven.

Vol energie overzag ik hoe mijn proviand werd uitgepakt en een keukenhulpje de oven verhitte in voorbereiding op een viergangenmaaltijd. Ondanks mijn zorgen keek ik uit naar deze korte week weg van het lawaai en de drukte van Londen en was ik van plan geweest de volgende dag een vroege ochtendwandeling te maken om de geur van wilde bloemen en de boslucht te savouren.

Welk een onwetendheid. Op hetzelfde moment dat Ramsey zijn glas hief om een toast uit te brengen, bewogen onwelkome gasten zich door de tuin.

Er was een rundvlees-basilicumconsommé geserveerd, met een regenboogschittering van delicate oliën op het oppervlak en een smaak die de tong op slag veranderde in dezelfde door de zon beschenen heuvel waar de runderen snoven en zwaaiden met hun zware kop. De consommé werd geapprecieerd (de keuken was dicht genoeg bij de eetzaal, slechts een deur verder, om elke grin-

nik en fluistering van lof te kunnen horen). Ik had net de eend bereid. De bakstenen oven had mijn verwachtingen overtroffen, het kersenglaceersel vloeide als gesmolten brons over het gevogelte en verzamelde zich in de smeltkroezen van gegrilde peren. De bediendes waren de schaal naar de tafel aan het dragen toen een afgrijselijk geluid aan de voorkant van de vestibule een eind maakte aan alle lichtzinnigheid.

Ik deed de keukendeur net ver genoeg open om de eetzaal in te kunnen kijken. Het overige personeel verdrong zich om me heen om het ook te kunnen zien. We zullen ongetwijfeld een komische aanblik hebben geboden, zoveel hoofden die door een deur gluurden als in de finale van een marionettenspel.

Van daaraf konden we zien wat er over was van de ingang. Een springbus had een rokend gat achtergelaten waar het slot had gezeten. Een seconde later werd de deur ingetrapt door een reus van een vent die ik later als Mr Apples zou leren kennen.

Mijn geschoktheid over deze inbreuk kan niet in woorden worden uitgedrukt, en dus zal ik mij tevreden moeten stellen met beschrijvingen van visuele aard.

Mr Apples zou getekend kunnen zijn door een uitgesproken gewelddadig kind. Zijn torso is enorm maar zijn hoofd piepklein en bedekt door een wollen muts met oorflappen. Zijn schouders hebben een spanwijdte van zeker anderhalve meter. Zijn armen zijn die van een grote mensaap en eindigen in handen die groot genoeg zijn om er een braadpan in te verbergen. Hij keek de kamer rond en deed, toen hij geen onmiddellijke weerstand ontwaarde, een stap opzij zodat de anderen binnen konden komen. Hij werd gevolgd door niet één maar twee kleine Chinezen in zwarte zijde, een tweeling in zowel gezicht als kledij; ze kwamen binnen met hun handen achter hun rug gevouwen, sabels wiegend aan hun heupen. Een van hen droeg zijn gevlochten staart om zijn hals geslagen als een sjaal. Ze namen hun positie in ter weerszijden van de hal.

De drie vormden een curieus gezelschap, die kolos van een Mr Apples met die twee oriëntaalse figuurtjes ter grootte van kinderen. Als de deur niet zo gemutileerd was, zou ik gedacht hebben dat we op het punt stonden vergast te worden op wat pantomimespel.

Toen kwam er een pilaar van dreiging binnen, een vrouw in een lange olijkleurige jas. Haar rode haar hing los over haar schouder. Ze slenterde naar het midden van de kamer, haar jas open, waardoor pistolen met jade kolven zichtbaar waren. Een stoel als opstapje gebruikend liep ze over de eettafel naar het bord van Lord Ramsey toe en keek op hem neer, alsof ze zojuist de Kilimanjaro had bedwongen. Haar laarzen voegden centimeters toe aan haar toch al rijzige gestalte. Niemand had haar schijnbaar durven vertellen dat lange vrouwen het oog verwarren.

Zelfs ik, die alleen weet wat ik in de kranten lees, wist onmiddellijk wie ze was. Daar, nog geen zeven meter van me vandaan, stond de Haai van de Indische Oceaan, *Mad* Hannah Mabbot, Terugvan-de-Dooie Rooie, die tientallen betrouwbare getuigen hadden zien sneuvelen, gevelde door een pistoolschot en de verdrinkingsdood gestorven, maar die toch de handelsroutes van de Pendleton Trading Company bleef teisteren, de wateren bloederig achterlatend in haar kielzog.

Lord Ramsey sprong op uit zijn stoel en vluchtte richting achterdeur (nimmer had ik hem met zo'n urgentie zien bewegen), maar hij werd onderschept door een van de tweeling die hem een slag moet hebben toegebracht, want hij zeeg naar adem happend ineens op de vloer. Mijnheer Percy, die zich eindelijk bewust werd van zijn plicht om zijn gasten te beschermen, deed een moedige poging een zwaard, een erfstuk, van de schoorsteenmantel te halen, maar de kolossale Mr Apples bracht zijn vuist naar beneden en vernielde het gezicht van mijnheer Percy zoals een kind een taart vernielt.

Een afgrijselijke stilte vulde het huis, slechts onderbroken door het natte jammeren van mijnheer Percy en het paardachtige geklepper van de laarzen van Mad Mabbot terwijl ze afdaalde en de op de rug liggende gestalte van Lord Ramsey naderde. Toen, met een duidelijke uitdrukking van genot op haar gezicht, trok ze haar pistolen en richtte beide lopen.

Het nageslacht zal me berispen omdat ik geen poging deed hem te beschermen, en niet ten onrechte. Mijn omvang ten spijt ben ik een bedroevend vuistvechter. Als kind werd ik gepest door kinderen die veel kleiner waren dan ikzelf. Mijnheer Percy, van wiens lot ik net getuige was geweest, had gevochten tegen de cavalerie van

Napoleon. Ik had geen enkele hoop het er beter van af te brengen. Ik zou graag een beter excuus hebben, maar ik was simpelweg verlamd onder mijn witte koksmuts.

Mabbot stond maar een paar passen van me vandaan en ik hoorde haar tegen Lord Ramsey spreken op de luchtige toon die een melkmeid zou kunnen gebruiken om een koe op haar gemak te stellen. ‘Nee hoor, je hoeft niet op te staan – we kunnen niet lang blijven. Toen ik hoorde dat je in de buurt was, kon ik de gelegenheid gewoon niet voorbij laten gaan om even persoonlijk bij je langs te komen. Wist je dat die uitgekookte Kaapvaarder van je tegenwoordig gloeiendhete kanonskogels gebruikt? Wat een verassing waren die! Je kunt je de opwinding wel voorstellen.’

Ramsey schraapte zijn keel twee keer voor hij sprak, en nog trilde zijn stem toen hij zei: ‘Mabbot ... Hannah, mag ik voorstellen dat we ...’

‘Maar de wereld loopt al over van jouw voorstellen,’ onderbrak Mabbot hem. ‘Mr Apples, wilt u misschien een voorstel van Ramsey horen?’

‘Ik eet nog liever me broek op,’ zei de reus vanaf de andere kant van de kamer.

‘De tijd heeft je geen goed gedaan,’ zei Mabbot, terwijl ze Ramseys kin met de punt van haar laars optilde. ‘Ben je nou echt zo verbaasd? Je dacht toch niet dat ik me erbij zou neerleggen dat er de rest van mijn dagen jacht op me werd gemaakt zonder een manier te vinden om bij jou hetzelfde te doen?’ Ze boog zich dicht over hem heen en mompelde: ‘Maar, tussen jou en mij, wat me echt dwarszit is dat je achter de Koperen Vos aan zit. Die race kan ik je natuurlijk niet laten winnen, of wel soms?’

Op dat moment zei Lord Ramsey nog iets. Ik verstond hem niet. Waarschijnlijk nam hij de gelegenheid te baat om een gebed te prevelen.

Mabbot beet op haar lip, fronste haar wenkbrauwen en zei: ‘Zeg maar tegen de duivel dat hij mijn thee warm houdt. Ik kom wat later.’ En toen schoot ze hem pardoes, zonder genade of aanleiding, in zijn weerloze lijf.

Een van haar pistolen ging schijnbaar niet af, want terwijl Ramsey kronkelde, bestudeerde zij geërgerd de trekker. Ze sloeg met de

kolf van het andere pistool tegen het weigerende vuursteenpistool, richtte opnieuw en schoot het regelrecht in zijn arme hart leeg. Hij bleef eindelijk stilliggen.

Terwijl ik dit schrijf, verstijft mijn lichaam bij de herinnering aan die genadeloze knal, aan de rook en het gespetter.

Tevreden ging de roodharige schavuute op Ramseys stoel aan de tafel zitten, en stopte een glinsterende pruim in haar mond, terwijl haar trawanten de andere gasten op de grond gooiden.

Het verlangen in leven te blijven bracht me in beweging en, me het kleine deurtje naast de voorraadkast herinnerend dat ik het keukenpersoneel had zien gebruiken, probeerde ik te ontvluchten. Ik tuimelde een donkere trap af, een ondergrondse bakstenen tunnel in waar ik al tastend zo snel mogelijk doorheen liep, ervan overtuigd dat hij naar de vertrekken van de bedienden achter het huis zou leiden. Bij een splitsing ging ik naar links, stuitte op nog een trap en een deur. Ik barstte erdoorheen, klaar om het op een rennen te zetten, maar ik had de richting duidelijk verkeerd ingeschat, want ik vond mezelf terug in de bibliotheek, met de hand van Mr Apples op mijn schouder. Hij wierp me als een zak wasgoed de eetzaal weer in, waar ik me gedwongen zag bij de anderen op de grond te zitten. Ik nam mijn plek in naast het lijk van mijnheer en pakte zijn nog warme hand vast, terwijl de duivelse schurken het huis plunderden.

Ik moet bekennen dat mijn geest niet voorbereid was op deze gebeurtenissen. Hij bezweek onder de druk en werd die van een idioot, bleef haken aan het kant van het tafelkleed en bracht lukraak de oudste en meest obscure herinneringen aan het licht: dat ik in het ijskoude meer achter het weeshuis met de andere jongens zwemles kreeg van pater Keenly, die ons verzocht muntjes terug te halen die hij in het water gooide; hoe ik mijn eerste brood kneedde en me verbaasde over de magie van het rijzen ervan. Pater Sonora's stem, die ik zo lang geleden hoorde dat ik zeker wist dat ik hem kwijt was, kwam nu terug, zo levendig alsof hij vlak achter me stond, en zei: 'Stil, kind. God gruwet van gemjammer.'

De angst verliet me voor een kort moment, en maakte plaats voor een gereedheid om me bij mijn vrouw, Elizabeth, in de hemel te voegen. Ik zag haar voor me zoals ik haar voor het laatst had

gezien, met het pasgeboren kind opgekruld op haar borst, beiden sereen in de doodskist. Toen richtte mijn blik zich op de aan flarden gereten borst van Lord Ramsey, waaruit langzaam een scharlakenrode bubbel oprees. Ik kan niet zeggen of ik twee minuten of twee uur naar die gruwelijke koepel keek voor ik bij zinnen kwam.

Het personeel had zich verzameld voor de schouw en de rest van het gezelschap bleef op de vloer bij de tafel zitten, in uiteenlopende staten van ontredde. Een meid schreide waar ze zat en schoof centimeter voor centimeter over de vloer, om de plas bloed te vermijden die zich in haar richting verspreidde. Het was de jonge vrouw tegen wie ik een uur geleden nog had staan schreeuwen, omdat ze een ketel met koperen bodem met sterke azijn had afgewassen. Toen had ze zich flink gehouden, maar nu – en wie kon haar dat kwalijk nemen – kleurden de tranen haar kieltje donker. Toen ze bloed op haar schort ontdekte en begon te gillen, kroop ik naar haar toe, bezorgd dat ze de gramschap van de piraten op ons zou doen neerdalen. Ik depte de vlek met mijn handdoek, en zei: ‘Hier, zie je? Het is maar een wijnvlek. Ze zijn zo weg. Nog even volhouden.’ Ik sloeg mijn arm om haar heen en suste haar, maar het was te laat; Mr Apples kwam onze kant op.

Toen hij zijn hand liet zakken, sloeg ik naar hem met de handdoek. ‘Raak haar niet aan,’ piepte ik. ‘Ze heeft je niets misdaan!’

Maar het ging de reus om mij, niet om die meid. Hij sgorde me ruw overeind en hield me aan mijn armen vast, terwijl Hannah Mabbot me zorgvuldig opnam.

‘Is dit levendige mannetje de kok?’ riep ze. ‘Ben jij verantwoordelijk voor dit verrukkelijke feestmaal? Wat een geluk! ... Wat zeg jij ook weer altijd, Mr Apples?’

‘Net schijten met de paus.’

‘Nee, dat andere, minder vulgair.’

‘Een fluitende ezel.’

‘Precies! Een verrassing en een genoeg als een fluitende ... Hoe komt het toch dat die zinsneden wel logisch klinken als jij ze uitspreekt? Maar goed, neem hem mee.’

De Flying Rose

Waarin ik tot nieuw emplooi word gedwongen

En zo werd ik dus met hennep vastgebonden en naar een bootje geduwd dat onder de wilgen in de baai verborgen lag. Terwijl Mr Apples roeide, zat ik tussen de tweeling in geperst. Mabbot, op de voorsteven, liet haar voeten rusten op een grote zak vol huiszilver en juwelen die van de gasten waren afgenomen. Ze had een eendenbout bij zich, gewikkeld in een damasten servet, en daar knaagde ze genoeglijk aan. Ze leunde tegen de steven, nagenietend van haar coup.

Onder ons was het water kristalhelder en de vissen schoten tussen de wirwar van zeewier door. Voortgedreven door de krachtige armen van Mr Apples snelde het bootje de baai uit, en ik dacht bij mezelf: Die vissen weten niet dat ik zo wreed aan mijn leven ont-rukt word, en het kan ze ook niet schelen. Het idee dat sardines me te hulp zouden snellen deed me in hysterisch gegiechel uitbarsten dat, net zo onvrijwillig, overging in klagelijk gejammer. Mr Apples trok al roeiend een wenkbrauw naar me op. Ik overwoog me voor-over in het zilte water te laten vallen en een ontsnappingspoging te wagen, maar aangezien ik aan handen en voeten gebonden was, zou ik zeker zijn verdronken. Er zat niets anders op dan me slingerend over de golven te laten dragen, mijn noodlot tegemoet.

Ik neem nu even pauze om te rusten, want het schommelen is erger geworden.

Woensdag, later

Omdat ik niet kan slapen, heb ik dit logboek weer onder mijn zak vol zaagsel vandaan gehaald, en ga ik verder bij het licht van een ranzige talgkaars.

Ons bootje voer om een rotsige landtong heen en plotseling lagen we in de schaduw van de *Flying Rose*, een bark met vier masten waarvan de voluptueuze ornamenten al eens zijn beschreven in *The Times* door zeldzame zielen die haar met eigen ogen hadden gezien en het konden navertellen.

Ze was luguber en afgrijselijk om te zien, die gevallen Lucifer op het water, blind voor de pelikanen die als muskieten over de voorboeg zwermden. Ik was nog steeds in shock – mijn geest had niets van zijn gebruikelijke scherpte – en terwijl we naderbij kwamen, schrok ik terug voor de scharlaken welving van haar romp, de talloze bundels van haar takelage en de zeilen die zich als wolken boven me samenpakten. Sinds de reis die ik als jongeman naar Frankrijk maakte, was ik niet teruggekeerd op zee en schepen waren voor mij niet meer geweest dan pittoreske objecten die slaperig deinden aan de horizon. Zelfs in mijn angst stond ik nog versteld van het vernuft van de mens bij het zien van de ontelbare constellaties van touwen die zich luchtwaarts weefden. De mannen die over het dek liepen, konden dit enorme instrument bespelen; ze wisten aan welke lijnen ze moesten plukken om een subtiele wijziging in koers of snelheid te bewerkstelligen.

Ik had ooit op de landgoederen van Asford Manor een vos naar een picknick zien sluipen en zich, ondanks de menigte aan pretmakers, min of meer ongezien uit de voeten zien maken met een streng worsten. Zulks zijn de vruchten der vermetelheid. Terwijl de schildwachten van de Koninklijke Marine op de Indische Oceaan zochten naar de *Flying Rose*, lag ze hier stilletjes voor anker, nog geen mijl verwijderd van Engelse bodem.

Verward als ik was klom ik gehoorzaam een touwladder op, onderwijl de lagen zeepokken, dikke dolboorden, houtsnijwerken glinsterend van het bladgoud en blozende schoten passerend. Ik had geen idee wat er voor me in het verschiep lag, behalve de zekerheid dat ik binnenkort vermoord zou worden. Bij die ongelukkige

gedachte begon ik te trillen. Dolgedraaid door de spanningen hoorde ik mezelf, terwijl ze me naar mijn cel leidden, mompelen: 'Stil maar. Stil maar, Wedgwood. Je wordt straks wel wakker ... Word wakker! Word wakker, man!'

In de twee dagen die ik opgesloten in die nauwe cel doorbracht, kwamen mijn angst en gruwel in het donker tot volle bloei en ik werd weer het kind dat de geluiden van zijn eigen gewezen smoorde in de nacht. Af en toe, om mezelf te troosten, maakte ik het medaillon rond mijn hals open en snuffelde aan de inhoud ervan.

Toen ze me op het dek lieten, waarvan de relingen en dolboorden door een vakkundige en perverse hand tot gargouilles waren gesneden, was het land al uit het zicht verdwenen. Om ons heen lag een glinsterend wonder van water. De lucht en het licht hielpen mijn vomeren te stelpen. Ik keer 's nachts terug naar de cel en slaap hier, opgesloten, op een zak gevuld met zaagsel. Overdag is dit schip mijn gevangenis; ik strompel over het kolkende dek, zonder te spreken, zonder aangesproken te worden, en vermijd zo veel mogelijk de zweterige mannen die herwaarts en derwaarts lopen met hamers of marlspijkers, liederen en obsceniteiten brullend. Niemand heeft nog de moeite genomen me te vertellen waarom ik hier ben.

Nooit zag ik zo'n bonte verzameling types. Als we niet op zee waren, zou ik geloven dat ik ontvoerd was door een rondreizend circus. Er zijn hier mannen met elke denkbare gelaatstint en lichaamsgrootte, ook mannen wier ras niet kan worden vastgesteld door de indigokleurige tatoeages die hun gezicht en armen bedekken. Er zijn mannen met stierenringen door hun neus, met tulbanden groot genoeg om er een samowaar in te verbergen, met gouddraad door hun haar geweven, met kromzwaarden vastgesnoerd aan hun heup; sommigen met tanden die tot puntjes geslepen zijn, sommigen met helemaal geen tanden. Veel van de mannen hebben vingers verloren, eentje heeft geen oren, en niet weinigen van hen hebben blarige stukken huid op hun gezicht, hals en onderarm. Hun littekens lijken sterk op de effecten die ik heb gezien bij onhandige assistenten die zichzelf hadden verbrand met hete olie. Mr Apples, de scheepsjongen Joshua, de kuiper en Conrad de kok hebben allemaal dergelijke littekens. Ik weet niet of

ze het gevolg zijn van een plaag of een bestraffing, en ik bid dat ik bij een herhaling van het een noch het ander aanwezig zal zijn.

Ik wil hier wel verklaren dat ik schepen haat. Wat ik van zeilen weet, heb ik geleerd toen ik me als jongeman genoodzaakt zag me drie dagen lang onder een hoop ervan te verbergen in het laadruim van een olijfkleurige schuit. Meer heb ik er nooit van willen weten. Als gesprekken af en toe een nautische wending nemen, heb ik gemerkt dat er altijd wel kruiden zijn die gedroogd moeten worden of kazen geperst.

Drie dagen aan boord, en de kapitein heb ik niet meer gezien, behalve tijdens een zonsondergang haar silhouet op het dek boven haar kajuit.

Ik eet gruwel, varkensdrab eigenlijk, haver of een andere gewelde graansoort op smaak gebracht met reuzel en slappe uien. Er is een overvloed aan zwarte peper aan boord die, zelfs als hij kwistig wordt gebruikt, niets helpt. Ik eet weinig. Ik heb geleerd mezelf, in het zicht van God en iedereen, te ontlasten door een gat in een plank die boven het water balanceert. Ik heb geleerd in een rechte lijn te lopen op het steigerende hout. Ik heb, omdat ik aan elk ervan lichamelijk ben blootgesteld, de namen van de talloze uithoeken van het schip leren kennen.

En toen, vanochtend, haalde Mr Apples plotseling mijn deur van het slot en reikte me een brief aan, opgevouwen en verzegeld met het embleem van de *Flying Rose*. Ik maakte hem open en las:

Beste meneer Wedgwood,

Welkom op de Flying Rose. Ik hoop dat u inmiddels op een comfortabele manier heeft kunnen wennen aan het leven op zee. Uw lot zal zich verbeteren naargelang uw bereidwilligheid. Ik kijk zeer uit naar meer van uw kost. Laat me mijn voorstel uit de doeken doen: u zult elke zondag voor mij, en voor mij alleen, een overheerlijk souper bereiden. U zult noch een gerecht herhalen noch voedsel opdienen dat ook maar in de geringste mate gewoontjes is. In ruil daarvoor zal ik u in leven houden, en kunnen we na verloop van tijd een verbetering in uw

*huisvesting bespreken. Mocht u op enigerlei wijze bezwaar maken of falen, dan zult u naar huis zwemmen, in zijn geheel of in stukken, al naargelang de ernst van mijn teleurstelling.
Hoe klinkt dat?*

*In gespannen afwachting,
Kapt. Hannah Mabbot*

Voor de tweede keer sinds deze afschuwelijke beproeving begon, lachte ik. Wat moest ik anders? Ze was precies zo gek als de legenden waarschuwden. Toen hij mijn gelach hoorde, verklaarde Mr Apples dat hij me naar de kombuis zou begeleiden.

Mr Apples lijkt, zoals ik reeds beschreef, gemaakt voor man-tot-mangevechten en dient als Mabbots eerste luitenant en gezagvoerder. Hij loopt, zoals de meesten hier, meestal blootsvoets rond. Hij lijkt gevoelig voor tocht aangezien hij altijd gebreide mutsjes draagt en soms een lange sjaal die hij stevig rond zijn hals knoopt. Aan een ketting rond zijn hals hangt een bril met rookglas dat zo dik en donker is dat ik zeker weet dat je er niets doorheen kunt zien. Misschien heeft hij die als trofee gewonnen in een of andere woestijn waar de zon nooit ondergaat.

Mijn glimlach verdween volkomen toen we de sombere doos met natte muren betraden die ze de kombuis noemden. De haard was weinig meer dan een stapel bakstenen en niet fatsoenlijk geventileerd. De kleine patrijspoort vlak bij het plafond zorgde niet voor frisse lucht om de rook te verdrijven. Aan een ijzeren staaf boven de haard hing een enorme ketel vol met de afschuwelijke gruwel die ik had gegeten. Er werd mismoedig in geroerd door een man met open zweren op zijn gezicht – een man die ze Conrad noemden.

Ik lachte opnieuw. ‘Onmogelijk,’ zei ik. ‘Zeg maar tegen haar dat het onmogelijk is.’

Nadat hij, zoals zijn gewoonte was, zijn keel had geschraapt voor hij sprak, zei Mr Apples: ‘Je ziet me zeker aan voor een boodschapaapje. Zeg ’t zelf maar.’

Ik raapte mijn moed bijeen en marcheerde naar boven, regel-

recht naar de achterkant van het schip, waar de kapitein woonde, onderweg almaar in mezelf fluisterend: ‘Wees een vent, Wedgwood. Een vent!’ Ik liet mijn laarzen op de traptreden kletteren en bereikte het kleine deurtje dat was bedekt met een tijgervacht. Ik had net de grendel opgetild, toen ik in mijn gezicht werd getroffen en achterwaarts het halfdek op vloog. Vervolgens voelde ik, duizelingwekkend genoeg, hoe ik werd opgetild en behoorlijk hardhandig werd neergegooid aan de voet van de trap die ik net had beklommen. Weer op adem gekomen, zag ik kapitein Mabbot op me neerkijken, geflankeerd door Bai en Feng.

Mabbot zelf lijkt een figuur uit een sprookje. Terwijl de mensen om haar heen knopen in hun baard leggen en hun neus in hun vest snuiten, lijkt zij te allen tijde schoon en voorbereid om adellijke gasten te ontvangen. Haar laarzen, lange jas en riem zijn uit soepel leer vervaardigd en knersen als ze loopt. Haar hoed is breed en modieus. Ze draagt soms, in plaats van haar olijfkleurige jas, een mantel van tijgervacht. Ze heeft, zo lijkt het, behoefte aan mode, maar hier tussen de heidenen en barbaren is haar smaak koortsachtig geworden. Als men ook maar even haar monsterlijkheid zou kunnen negeren, zou men opmerken dat ze inderdaad zo liefvallig is als ze zeggen. Ze lijkt me van licht gemengde afkomst. Haar haar is dik en weelderig. Van dichtbij, zoals ik tot mijn ongeluk geweest ben, ziet men dat op haar gezicht een mist van sproetjes ligt, alsof ze door een miasma van bloed heeft gelopen. Haar lippen zijn vol. Haar ogen hebben de goddeloos groene kleur van een lichtgevende schimmel.

Ze lachte. ‘Dus u hebt mijn brief ontvangen? Was mijn handschrift leesbaar? Het is behoorlijk lang geleden dat ik de post gebruikte.’ Haar haar bewoog in de wind als een vlam of een flakerende toorts.

Ik stond op, klopte mezelf af en verklaarde, trillend maar niettemin vastberaden uiting te geven aan mijn verontwaardiging: ‘U bent krankzinnig.’

Ik had die waarheid nog niet gedebiteerd, of Feng vloog als een kat op me af en vouwde me dubbel als een schone handdoek. Het gebeurde zo snel dat ik niet kan zeggen of ik werd getroffen door een voet of een vuist.

Mabbot vroeg: ‘Gaat het wel? Weer last van zeeziekte? Dat wordt met de tijd wel beter.’

Vanaf de grond, waar ik berustend lag, zei ik: ‘Ik speel uw spelletje niet mee.’ Een klap deed me omrollen. Braaksel vormde zich tot een plasje onder mijn wang voor ik het als mijn eigen braaksel herkende.

Mabbot zei: ‘Een vreselijk misverstand, maar het is vast niets. Ik hoop werkelijk dat het gaat.’

‘Onmogelijk in die bedompte doos. Geen kookgerei, geen ingrediënten ...’

Een volgende schop legde me het zwijgen op. Ik raakte gefascineerd door en op een merkwaardige manier dankbaar voor de koele houtnerven van het dek waar mijn voorhoofd op rustte.

Toen hurkte Mabbot naast me neer. ‘Een vreselijk misverstand,’ fluisterde ze in mijn oor. ‘Maar ik ben zo blij dat we het hebben kunnen rechtzetten.’

De Chinees leek van plan me er nog eens van langs te geven, maar Mabbot bracht hem met een paar woorden in zijn eigen taal tot bedaren. De brandstapel van verontwaardiging in mijn binnenste was teruggebracht tot natte as. Ik wenste alleen maar dat me werd toegestaan dat ik terugkroop naar mijn zak zaagsel en stil bleef liggen tot de pijn ophield.

‘Zondag ...’ kreunde ik.

‘Ja?’

‘Kook ik alleen op zondag voor u?’

‘Ik ben een mens, ik eet elke dag. Meestal eet ik wat mijn bemanning eet – dat is goed voor het moreel. Maar van een leider worden bepaalde dingen verwacht.’ Ze was zo dicht bij me dat ik haar adem op mijn wang kon voelen, en onder het leer en het zweet rook ik thee en sering. ‘Af en toe een extravagante uitspatting is een teken van autoriteit,’ ging ze verder. ‘Als ik zomaar een deknecht was, konden ze geen bevelen van me aannemen – hun trots zou dat niet toestaan. Dus daarom slaap ik op dons en zijde. Ik drink de zeldzaamste barolo en medoc. En vanaf nu zal ik, één keer in de week, zo goed dineren als een keizer. Denk niet dat u op vakantie bent; als deze kant van het water u bevalt, dan zult u hard moeten werken. Sommige leden van de bemanning hebben van u

gehoord. De Caesar van de Sauzen – hebt u die titel zelf bedacht? U zult de hele week bezig zijn met het voorbereiden van die maaltijden: sudderen, uw messen slijpen, wat u verder ook doet.’

‘Ik heb geen mes ...’

‘Ja, een mes, dat zal ik regelen. Zullen we dan volgende week beginnen? Dan zou u meer dan genoeg tijd moeten hebben om uw draai te vinden.’

‘En vers vlees, eieren, boter ...’

‘Ja, ja.’ Ze was inmiddels verveeld en ik luisterde hoe haar laarzen terugklepperden naar haar vertrekken.

Ik kwam voorzichtig overeind en zag dat onze ontmoeting van een afstandje was bekeken door een groot deel van de bemanning. Mabbot knipte in haar vingers en de scheepsjongen, een knul van veertien met levendige zwarte ogen, pakte me bij mijn elleboog en hielp me voorzichtig benedendeks, terwijl hij onderweg mijn gezicht bestudeerde.

Maar voor ik me kon terugtrekken, eiste Mr Apples opnieuw dat ik hem volgde. Hij leidde me naar een ruimte voor zakken en vaten, bezaaid met wat ik hoopte dat krenten waren maar rattenkeutels bleken te zijn.

‘De provisiekamer,’ zei Mr Apples. Er hing draadgaren uit zijn zak.

‘Meneer,’ zei ik, ‘ik heb bepaalde dingen nodig. Papier om notities te maken, een fatsoenlijk fornuis en een oven ...’

‘Conrad redt zich ook.’

‘Mr Apples, het verzoek van de kapitein vergt iets heel anders dan wat Conrad doet.’ Ik voelde bloed uit mijn opengespleten lip sijpelen en veegde dat weg. ‘U hebt geproefd wat Conrad kookt. Het smaakt naar, nou ja ...’

‘Naar een in een schoen gekookte scheet,’ suggereerde hij.

‘Dat is het, dat is het precies. U bent een poëet.’

Mr Apples frunnikte afgeleid aan zijn garen en zei toen: ‘Ik zal u wat papier bezorgen.’

Zo kwam het dat ik deze pagina’s schrijf. Het is, als ik me niet vergis, woensdag, en ik kijk ongeveer net zo reikhalzend uit naar de week als je in de muil van een beer kijkt. Ik weet niet hoe ik het

klaar moet spelen, maar ik zal het neem ik aan toch moeten proberen. Mijn hoofd, zo is me verzekerd, blijft alleen aan mijn nek vastzitten zolang ik de duivelin niet verveel. Ik zal haar voeden tot ik een manier kan verzinnen om mezelf te bevrijden. Mijn eerste taak zal zijn een echte inventaris van de voorraadkast te maken. Dat zal ik doen zodra mijn pijnen genoeg wegzakken om op te kunnen staan.

De scheepsjongen, Joshua, verschijnt af en toe om mijn kruik bij te vullen met ‘panch’, een smerig mengsel van wijn, thee, limoen-sap, gemalen kruidnagels en water. Het woord zelf betekent ‘vijf’ dankzij het aantal ingrediënten, en panch wordt hier gebruikt zoals schoon water wordt gebruikt op het vasteland. Ik ben in de loop van mijn leven in de gelegenheid geweest de meest excentrieke sappen en kruidenbitters tot mij te nemen, en heb mijn lippen nog nimmer van elkaar laten wijken voor zo’n verraderlijk brouwsel. Ware gematigdheid is onmogelijk op dit schip, maar de hemelse Vader zal het me ongetwijfeld vergeven aangezien ik niet van de spiritualiën geniet en hoe dan ook weinig keus heb.

Misschien omdat ik niet bang voor hem ben, merk ik dat ik wenste dat Joshua nog wat bleef. Ik krijg de indruk dat hij verlam-mend verlegen of stom is. Afgezien van de brandwonden in zijn hals lijkt hij gezond en hij bedient zijn meerderen met een glim-lach. Hij is ook de lampentrimmer en hij laat vettige roet achter op alles wat hij aanraakt. Als je ooit hebt gezien hoe een kat zichzelf opblaast als hij in het nauw wordt gedreven door een hond, kun je je voorstellen hoe het haar van deze jongen eruitziet. Maar even-goed is hij de meest kalmerende aanwezigheid op het schip.

Bij de zeldzame gelegenheden dat deze barbaren een emmer zee-water ophijsen om in te baden, gebruiken ze een soort pasta die eerder op een stuk lava dan op zeep lijkt. Aangezien de ingrediën-ten ruim voorhanden zijn, is dat onvergeeflijk en ik heb het in de afgelopen dagen dan ook op me genomen loog en echte zeep te produceren. Toen ik nog een leerjongen was, gaf mijn jezuïtische

meester me een lel met een pollepel als ik het waagde met ongewassen handen te koken, en sindsdien kan ik niet eens aan koken denken als mijn handen niet schoon zijn. Ik scheidde, zo goed en zo kwaad als het ging, de witte as van de grijze en zwarte uit Conrads haard en wikkelde die in verscheidene lagen jute. Druppel voor druppel liet ik water op die bundel vallen tot zich een paar kopjes troebel loog had verzameld in de pan eronder. Die drupmethode kan alleen met de hand worden toegepast als men een gevangene van piraten is en tijd in overvloed heeft, hoewel het deinen van het schip het hanteren van het spul tot een oefening in concentratie maakte. Ik schroeide mezelf bijna ernstig toen ik reuzel door het loog mengde en er een beetje honing uit de proviessiekast aan toevoegde voor het parfum. De zeep is dun en moet in een fles worden bewaard, maar hij is glad en schuimt uitstekend. Ik heb de gewoonte opgevat me in de beslotenheid van mijn cel rauw te schrobben. Dat herstelt iets van mijn geestelijke gezondheid, heb ik gemerkt.

Ik heb geprobeerd de grendel van mijn cel met de zeep te smeren, maar de kier tussen de deur en de omlijsting is te smal voor mijn dikke vingers. Voorlopig zie ik me gedwongen te wachten op Mr Apples, die me overdag vrij laat rondlopen en me bij zonsondergang opsluit.

Waarom is de geest van wijlen mijn vrouw, nu ze al zoveel jaren verscheiden is, zo rusteloos? Er is geen beerput die Elizabeth minder waardig is dan dit schip, en toch hoor ik haar te midden van het gebons en geruis van de zee mijn naam roepen. Of soms denk ik heel even, tussen alle onwelriekende en grommende geuren, haar oranjebloesemparfum te ruiken.

Mijn liefste Elizabeth, als je nu over mijn schouder kijkt, smee ik je: ga en rust. Uiteindelijk zal ik naar je toe komen, maar ik zou niet willen dat je mijn bloederige reis hoeft te zien. Elizabeth, mijn bosbesje, ik druk nu een kus op het papier – ga.

Zaterdag 21 augustus

Ik heb een bericht ontvangen van een andere gevangene! Ik neem tenminste aan dat het van een andere gevangene afkomstig is, hoewel het ook een muiter of een andere gelijkgestemde ziel kan zijn. Er staat simpelweg:

JE BENT NIET ALLEEN

Ik trof het bericht, dat onder de deur door was geschoven, aan toen ik vanavond terugkwam in mijn kamer.

Werwaarts het komt en wat ervan gaat komen, dat weet ik niet, maar toch merk ik dat ik het telkens opnieuw lees, alsof het een briefje van een geliefde is.

Ik heb het samen met al deze aantekeningen verstoppt tussen een groeiend manuscript vol geïmproviseerde keukenlijstjes, recepten, gebeden en andere haastige krabbels. Dat voorwendsel zal, zo hoop ik, genoeg zijn om een vluchtige blik om de tuin te leiden.